

แนวคิดของผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการศึกษาระดับประถมศึกษา
ในจังหวัดลพบุรี

นางสาวศิริพร รุ่งไทรัญญ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-886-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE LOCAL LEADERS' THOUGHTS ON PRIMARY EDUCATION
IN CHANGWAT LOP BURI

MISS SIRIPORN ROONGHIRUN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-886-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวคิดของผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี
โดย นางสาวศิริพร รุ่งไธรัญ
ภาควิชา สารัตถศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์รัตนา ตุงคสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์รัตนา ตุงคสวัสดิ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศิริพร รุ่งไธัญ : แนวคิดของผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี (THE LOCAL LEADERS' THOUGHTS ON PRIMARY EDUCATION IN CHANGWAT LOPBURI) อ.พีรภิกษา รศ.รัตนา ตุงคสวัสดิ์, 163 หน้า. ISBN 974-631-886-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดของผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี วิธีการดำเนินวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้นำท้องถิ่นมีแนวคิดว่าการศึกษามีความหมายถึงการให้ความรู้และการแสวงหาความรู้ (2) ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าจุดมุ่งหมายการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี 17 ชื่อนั้น ควรมี 15 ข้อ ได้แก่ เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคนได้ เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาจนจบหลักสูตร เพื่อให้เด็กมีความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความขยัน ซื่อสัตย์ รู้จักประหยัด อดทน มีวินัย รู้จักอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรู้และทักษะพื้นฐานทางด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง ส่วนปัญหาคือ ครูไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายและผู้นำท้องถิ่นได้เสนอแนะว่าควรให้ความรู้และความเข้าใจแก่ครูทางด้านจุดมุ่งหมายให้ครูรู้อย่างแท้จริง (3) ในด้านองค์ประกอบการศึกษา ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าในส่วนของหลักสูตรให้เพิ่มเติม เรื่องการละเล่นต่าง ๆ และการแสดงพื้นเมืองในกลุ่มทักษะภาษาไทย ให้เพิ่มเติม เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดลพบุรีในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้เพิ่มเติมทางด้านศีลธรรมและประเพณีต่าง ๆ ในจังหวัดลพบุรีในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ให้เพิ่มเติม เรื่องอาชีพในท้องถิ่นในกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ปัญหา เรื่องหลักสูตรคือ ครูไม่เข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง ผู้นำท้องถิ่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ส่วนด้านตัวนักเรียน ผู้นำท้องถิ่นคิดว่านักเรียนควรมีสุขภาพอนามัยแข็งแรงและคิดว่าเมื่อเด็กเรียนจบชั้นประถมศึกษาแล้วควรให้ศึกษาต่อ ส่วนปัญหาคือ เด็กคิดยาก สัพพัตถ์ ซึ่งผู้นำท้องถิ่นได้เสนอแนะว่าครูและผู้ปกครองควรประสานกันโดยสร้างความสัมพันธ์ที่จะช่วยแก้ปัญหาาร่วมกัน (4) สำหรับด้านการเรียนการสอน ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าวิธีการสอนต้องมีสื่อการสอน ส่วนปัญหาคืออุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ และข้อเสนอแนะคือ ควรแนะนำด้านการเรียนการสอนแก่ครู (5) ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่คิดว่าชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และผู้ที่ควรมีส่วนร่วมคือ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน ผู้มีความรู้

ภาควิชา : สาระคดีศึกษา
สาขาวิชา : พื้นฐานการศึกษา
ปีการศึกษา : 2537

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 540092 MAJOR FOUNDATIONS OF EDUCATION

KEY WORD: THOUGHTS / LOCAL LEADER / PRIMARY EDUCATION / CURRICULUM /
TEACHING AND LEARNING / STUDENT / TEACHER / COMMUNITY SUPPORT IN
LOCAL EDUCATION / EDUCATIONAL OBJECTIVE
SIRIPORN ROONGHIRUN: THE LOCAL LEADERS' THOUGHTS ON PRIMARY
EDUCATION IN CHANGWAT LOP BURI. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. RATANA
TUNGASVADI. 163 pp. ISBN 974-631-886-1

The purpose of this research was to study the thoughts of the local leaders about education in Changwat Lop Buri. The research methodology was descriptive using documentary and interviewing techniques.

Research findings : (1) Local leaders thought that education should mean "to acknowledge and to search knowledge." (2) Local leaders highlighted that 15 out of 17 primary educational objectives in changwat Lop Buri were acceptable: every child who was in compulsory education age should go to school and graduate; they should be good citizen, should be loyal to the nation, religion, and king, should have morals, should be faithful, should be economical, should be patient, moreover, they should have self discipline, should have a sense of preserving environment and natural resources, should have basic skills in Thai, Mathematics, and Science subjects, should have a good habit at work, and a good health. In addition, the local leaders suggested that most teachers did not understand the educational objectives. Their recommendation was to Train Teachers to develop the in comprehension on educational objectives and teaching skills. (3) Local leaders suggested that local playing games and folk performance should be added in Thai language skill subject group, Changwat Lop Buri's history in Life Experience subject group, morals, cultures and customs of Changwat Lop Buri in Character Development subject group, and including local occupations in Work-Oriented Experience subject group. For the teacher factor, most teachers did not exactly understand what the curriculum was. Local leaders proposed that teachers should study and understand the curriculum. For the students, they should be healthy and should further their study in higher level. The students' problem was drug addiction which teachers and parents should cooperate to solve. (4) For teaching and learning, local leaders proposed that teaching media should be available and the problem is lacking teaching materials. Advice should be given to teachers on teaching. (5) Most local leaders stated that the community should co-operate to support local education, especially local leaders, parents and educated persons.

ภาควิชา..... สาร์ตดศึกษา

สาขาวิชา..... ศึกษานการศึกษ

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นที่มีคุณค่าอย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์รัตนา ตุงคสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาคสารัตถศึกษาทุกท่านที่เมตตาประสิทธิประสาทความรู้ต่างๆ ให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชพลเมือง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำที่ดียิ่งทุกด้านจนงานชิ้นนี้สำเร็จ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณสมบุญ มากบุญ คุณเสนาะ หัตถิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลขะวณิช ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขแบบสัมภาษณ์

กราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา 6 ท่าน คือ อาจารย์ชงค์ วงษ์จันทร์ อาจารย์สวัสดิ์ บุญยิ่ง อาจารย์กอแก้ว เพชรบุตร อาจารย์วีณา ลี้มสกุล นายดำรง แก้วคำ กำนันประดิษฐ์ อัมมอรชร ผู้ให้ความช่วยเหลือและให้ข้อคิดในการสร้างกรอบของการวิจัย ขอขอบคุณศึกษานิเทศก์ในจังหวัดลพบุรีทุกท่านที่เสนอรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากคุณลัดดาวัลย์ วัชรสุวรรณ คุณสุมน จันทะวงษ์ คุณสมบุญรณ์ รุ่งไธรัญ พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่มีได้กล่าวนามานที่นี้ ตลอดจนถึงบิดาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการท้าววิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง สำหรับทุกท่านที่ได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ รวมทั้งผู้ให้ข้อมูล บิดา-มารดา ผู้ให้ความอุปการะสนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	5
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ด้านความหมายของการศึกษา.....	11
ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา.....	13
ด้านองค์ประกอบการศึกษา.....	14
- หลักสูตร.....	14
- ครู.....	15
- นักเรียน.....	18
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา.....	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สภาพทั่วไปของจังหวัดลพบุรี.....	25
การประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
กลุ่มตัวอย่าง.....	39
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สถานภาพของผู้นำท้องถิ่น.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับ.....	55
การศึกษาระดับประถมศึกษา	
- แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา.....	59
- แนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการศึกษา.....	61
- แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการศึกษา.....	83
- หลักสูตร.....	83
- ครู.....	93
- นักเรียน.....	96
- แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน.....	101
- แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	106
ในการจัดการศึกษา	
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	113

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อภิปรายผล.....	121
ข้อเสนอแนะ.....	142
รายการอ้างอิง.....	144
ภาคผนวก	154
ประวัติผู้เขียน	163

รายการตารางประกอบ

หน้า

ตารางที่

1	สภาพภาพผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี.....	56
2	แนวความคิดของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับด้านความหมายของการศึกษา.....	59
3	แนวความคิดของผู้นำท้องถิ่นที่เห็นด้วยกับจุดมุ่งหมายการศึกษา.....	61
4	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมาย..... เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคนได้เข้าเรียน ในระดับประถมศึกษาจนจบหลักสูตร	63
5	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมาย..... เพื่อให้เด็กมีความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	65
6	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีความ..... จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	67
7	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีคุณธรรมจริยธรรม.....	68
8	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีความขยัน.....	69
9	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีความซื่อสัตย์.....	70
10	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีความประหยัด.....	71
11	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีความอดทน.....	72
12	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีวินัย.....	73
13	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้อนุรักษ์..... ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	74
14	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีความรู้และทักษะ..... พื้นฐานทางด้านภาษาไทย	75
15	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีความรู้และทักษะ..... พื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์	76

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

16	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีความรู้และทักษะ.....	77
	พื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์	
17	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีจินตทัศน์ในการทำงาน.....	78
18	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง....	79
19	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน..	80
20	เหตุผลที่ผู้นำท้องถิ่นคิดว่าการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายให้มีความรู้และทักษะ.....	81
	พื้นฐานทางด้านอาชีพ	
21	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการศึกษาระดับ.....	82
	ประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี	
22	กลุ่มทักษะภาษาไทยผู้นำท้องถิ่นมีแนวคิดว่าควรเพิ่มเติม.....	83
23	กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตผู้นำท้องถิ่นมีแนวคิดว่าควรเพิ่มเติม.....	85
24	กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยผู้นำท้องถิ่นมีแนวคิดว่าควรเพิ่มเติม.....	87
25	กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพผู้นำท้องถิ่นมีแนวคิดว่าควรเพิ่มเติม.....	89
26	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษา.....	91
	ในจังหวัดลพบุรี	
27	แนวคิดด้านลักษณะและบทบาทของครูระดับประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี.....	93
28	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับครูในระดับประถมศึกษา.....	94
	จังหวัดลพบุรี	
29	แนวคิดด้านลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี.....	96
30	แนวคิดของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับเด็กเรียนจบชั้นประถมศึกษา.....	98
31	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	99
	ในจังหวัดลพบุรี	
32	แนวคิดของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา.....	101
	ในจังหวัดลพบุรี	

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

33	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับ ประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี.....	103
34	แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา.....	106
35	แนวคิดเกี่ยวกับผู้ที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	107
36	แนวคิดที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	108